

Bodø kommune

Høringsuttalelse NOU 2012:6 Arbeidsrettede tiltak

Innledning

Arbeidsdepartementet har oversendt «NOU 2012:6 Arbeidsrettede tiltak» på høring, med frist til 12.juli 2012 til å gi uttalelser til utredningen.

Bodø kommune er glad for at Brofoss utvalget ønsker å styrke arbeidsmulighetene for personer med redusert arbeidsevne. Vi er også tilfreds med at utvalget understreker behovet for å øke innsatsen overfor disse målgruppene. Dette er etter vår oppfatning helt nødvendig, dersom en skal lykkes med å få flere ut i arbeidslivet.

Utvalget er delt i sin anbefaling av fremtidig innretting av arbeidsrettede tiltak, og har fremsatt forslag til **tre ulike modeller**. På bakgrunn av dette bør det etter vår oppfatning utarbeides en stortingsmelding, der Regjeringen klargjør sine preferanser. Slik vil man få det nødvendige grunnlaget for å treffe riktig beslutning.

Bodø kommune støtter imidlertid modellen som har størst tilslutning i utvalget, heretter kalt modell 1.

Høringsuttalelse

Som eier av vekstbedriften Bopro AS og som største eier av arbeidsmarkedsbedriften Bodø Industri AS, har Bodø kommune i løpet av 40 år bidratt til å bygge opp et godt virkemiddelapparat for NOUens målgrupper.

Bodø Kommune er godt fornøyd med det tilbud begge disse tiltaksbedriftene yter til kommunens innbyggere.

Bopro AS gir tilbud til 64 deltakere i VTA-plasser og 13 deltakere innenfor kommunale plasser. Bedriften har etablert velfungerende produksjons- og utprøvingsavdelinger innenfor flere bydeler, og samarbeider tett med NAV lokal som bestiller og kommunen som eier om utvikling av bedriften.

Bodø Industri AS har til enhver tid ca. 300 personer tilknyttet virksomheten gjennom tiltakene Avklaring, APS, Oppfølging, TIA, KIA, KVP, VVV og AB. Bedriften har bygd opp velfungerende tiltak som gir gode resultater for innbyggerne i Bodø, og arbeider aktivt med gjennomføring av tiltak i det ordinære næringslivet. Bodø Industri AS samarbeider med ca 300 bedrifter som er villige til å stille arbeidsplasser til disposisjon for deltakere fra Bodø Industri AS - og som ønsker tett oppfølging fra fagpersonell. Samarbeidet med NAV lokal er tett og fokusert på løsninger for den enkelte deltaker.

Bedriften har også spesialisert seg på tilbud til personer som ennå har et langt løp å gå før de har opparbeidet seg tilstrekkelig arbeidsevne til å komme seg videre i utdanning eller arbeid. Huset X, Jobbhuset og Rammehuset nevnes spesielt som tiltak der svakerestilte personer har tilpassede opplærings- og arbeidstreningstilbud med særdeles tett oppfølging.

En ser en dreining av situasjonen for mange innsøkere der stadig flere har sammensatte vansker knyttet til lav utdanning, lese-, skrive- og matematikkvansker, psykiske vansker gjerne kombinert med rusbruk. Disse har nesten ingen andre muligheter enn tiltakene i Bodø Industri AS. Samtidig lykkes mange med å komme seg opp i funksjonsnivå. Det er derfor svært viktig at disse fortsatt har skjermede tilbud å hjelpe seg med.

Modell 1

Det kommunale eierskapet er etter Bodø Kommunes mening en styrke for utførelsesarbeidet, og sikrer langsiktighet, stabilitet og ansvarlighet overfor bedriftene. Våre eierrepresentanter i bedriftenes styrer bidrar med viktig lokalkunnskap, helsefaglig kompetanse og tverrfaglig tenkning, som er avgjørende for å skape gode løsninger for våre innbyggere med redusert arbeidsevne. Denne kunnskapen ivaretas best i modell 1; gjennom en videreutvikling av dagens system, basert på et tett samarbeid mellom kommunene, NAV som bestiller og tiltaksbedriftene som leverandør.

Samtidig ser en klart at dette systemet har forbedringspotensial. Blant annet er det behov for mer helhetlige utførelsesløp, uten uønskede tidsavbrudd. I dag er ventetiden for å komme inn i et tiltak for yrkesrettet utførelse generelt for lang. Dette er uheldig da det medfører tap av motivasjon for den enkelte, og i mange tilfeller faller brukere ut fra en positiv utvikling. I så måte er modell 1s dreining fra aktivitetsrettede til individrettede tiltak et viktig steg i riktig retning, da dette vil gi mer fleksible løsninger tilpasset den enkelte.

Vi støtter også kravene i modell 1 om bl.a. oppdatert metodikk og kompetanse hos tiltaksbedriftene og krav til endringsprosesser hos bruker. I tillegg tas det til orde for å stille krav til ordinært arbeidsliv om å styrke sin inkluderingskompetanse. Vi mener dette til sammen vil styrke tilbudet til målgruppene.

Bodø kommune støtter et samlet utvalg i at mer av utførelsen skal foregå i ordinært arbeidsliv. Vi vil imidlertid påpeke at utførelsesarbeidet fremdeles må utføres av personer med nødvendig utførelses- og inkluderingskompetanse. Vi er svært usikre på om næringslivet er klar til å overta det arbeidet som er foreslått i modell 2, den såkalte arbeidsinkluderingsmodellen. Etter vårt syn vil modell 2 kunne medføre at dagens vekst- og utførelsesbedrifter blir borte. Sammen med bedriftene vil også deres ekspertise i tilrettelagt arbeid og utførelse forsvinne. Dette er ekspertise som det vil være svært vanskelig samle igjen når teoriene bak modell 2 viser seg å ikke stemme med virkeligheten.

Vi stiller oss også sterkt kritiske til om det er riktig og hensiktsmessig at NAV gis en så utvidet rolle i utførelsesarbeidet, som arrangerer av utførelsestjenester slik modell 2 forutsetter. Etter vår mening bør NAV fortsatt ha rollen som avklarende, kontrollerende og oppfølgende instans.

Når det gjelder arbeidsmarkedstiltaket Varig tilrettelagt arbeid (VTA) for personer med uførepensjon, er kommunen glad for at flertallet av utvalgets medlemmer går inn for å videreutvikle denne ordningen. For denne målgruppen opplever vi at det er et tydelig udekket behov, som må møtes med flere tiltaksplasser.

Konkurransesutsetting

Dagens eierskapsmodell forutsetter at et eventuelt overskudd skal komme tiltaksdeltakerne og bedriftene til gode. Dette prinsippet bør videreføres. Attføringsarbeidet er etter vårt syn lite egnet for anbudsutsetting. Vi frykter at kvaliteten i arbeidet blir vesentlig redusert dersom dette arbeidet overtas av bedrifter som har bedriftsøkonomisk overskudd som fremste formål. Vi frykter at et anbudssystem vil redusere tilbudet til brukerne og da særlig for de brukerne som har størst bistands- og/eller tilretteleggingsbehov. Med kommunal eierstruktur sikrer man videre et geografisk likeverdig tilbud til brukerne i distriktene.

Bopro AS og Bodø Industri AS er partnere til NAV

Gjennom historien har Bopro AS og Bodø Industri AS utviklet et nært partnerskap til NAV. Partnerskapet gjør at man samarbeider tett og målrettet til beste for den enkelte bruker. Det er viktig å ta vare på disse verdiene og sikre at ressursene i sin helhet kan benyttes i videreføringen av dette partnerskapet. En endring i tiltaksstrukturen som tilsier at bedriftene må kjempe ennå sterkere for å overleve økonomisk, innebærer en risiko for at fokus på kvalitetsmessig høyverdig arbeid med å sikre våre innbyggere muligheter i arbeidsmarkedet, svekkes betydelig. Bedriftene er allerede i dag under sterkt økonomisk press.

Konklusjon

Bodø Kommune er av den oppfatning at modell 1 vil være den gunstigste løsningen for å sikre fortsatt god effekt av arbeidet som våre bedrifter utfører i Bodø i nært samarbeid med NAV.